

REBOLUSYONARYO A DYARYO TI UMILI ITI AMIANAN-LAUD A LUZON

DANGADANG

ABRIL-HUNYO 2001

TAWEN 15 BLG 2

P2.00

IPASA NU MABÁSA

Kalpasan ti eleksyon

Banggaang dagiti Reaksyunaryo Kumarkaro Balligi ti Umili Umad-adu

Nalpas manen ti maysa a reaksiyunaryo nga eleksyon. Amin dagiti kandidato a naabak ket ibagbaga da a nasaur da. Dagiti met nangabak ket alisto nga agkonkonsolida iti turay. Dagiti nangabak a reaksiyunaryo ket sigurado a subboten da ti nakadakkkel a nagastos da iti panagkampanya – babaen iti panagkurakot, panagusar iti pusisyon tapno iyabante dagiti bukod da nga interes, panangisagot ti pusisyon ken kontrata ti gubyrno kadagiti gayyem ken kabagyan da, kdp. Kasta ti makunkuna a padrino a pulitika, gagangay a galad ti agtaltalinaed a reaksiyunaryo a sistema.

Ti resulta ti eleksyon ken ti kaipapanan na

Di mailibak nga adu dagiti anomalya nga inusar dagiti reaksiyunaryo a Partido kas ti **Puwersa ng Masa** (PnM) kasta met ti **People Power Coalition** (PPC) ken dadduma pay a partido iti amin a tukad. Nagusar da ti kwarta, ranggas, panangallilaw, ken dadduma pay a panagswitik tapno mangabak.

Minilmilyon ti gastos dagiti kandidato para iti senado ken konggreso, aglalo iti patalastas iti telebisyon, dyaryo, ken radyo. Ti laeng tallo minutos a patalastas iti telebisyon ket milyones ti bayad na. Dandani nagpada ti manangallilaw a propaganda

dagiti amin a reaksiyunaryo a kandidato: isuda ket para kano kadagiti masa a marigrigat.

Iti Senado, nangabak ti walo a kandidato ti PPC. Nakalusot met ti uppat a napeklan a reaksiyunaryo manipud iti PnM. Ti nangabak dagiti reaksiyunaryo a maka-Erap (Angara, Lacson, Loi, ken Honasan) ket pakakitaan a napigsa pay laeng ti bileg ken impluwensya da, numan pay napatakyas ti amo da a ni Erap.

Ni Lacson ket maysa a napeklan a pasista, *drug lord*, ken hepe dagiti kriminal a sindikato. Nupay kasta, nangabak latta babaen iti panagusar iti sigud

L I N A O N

Banggaan dagiti Reaksyunaryo Kumarkarko, Balligi ti Umili Umad-adu	1
Matuno Dam Supsupyaten ti Umili ti Ifugao	7
Kabataan: Agturong iti kaawayan, Agserbi kadagiti umili!	9
Dagiti Bunga ti Balligi ti Rebolusyon idiay Cuba	14
Ammo Yo Kadi?	16
Simple a Wagas ti Panangkontrol iti Bukbok iti Bukbukel	16
Tay-ak ti Gubat	18
Damdamag ken Adal	19
Seksyon Kultural	22
Manuel	24

DANGADANG

Ti **DANGADANG** ket rebolusyonaryo a dyaryo tayo a rummuar kada tallo a bulan iti tarabay ti Partido Komunista ti Pilipinas (PKP). Dawaten mi nga ipatulod yo dagiti damdamag, komentaryo, kanta, iskit, daniw, drowing, ken dadduma pay a kayat yo a maipablaak. Kasta met a silulukat kami kadagiti dillaw, obserbasyon, ken singasing yo maipanggep kadagiti naisurat ditoy **DANGADANG**.

Pagtitinnulongan tayo a padur-asen ti rebolusyonaryo a dyaryo tayo.

Ti dua a piso a presyo ti **DANGADANG** ket bassit a boluntaryo a donasyon tapno masuportaan ti agtultuloy a panagruar ti dyaryo tayo.

a makinarya ken minil-milyon a naurnong na manipud iti huweteng, kidnapping, ken panagkurakot idi hepe pay isuna ti PNP. Nangabak met ni Loi gapu iti nasaknap a panagiwaras ti kwarta ken panagpammarang kas manangasasi a doktor ken managpasensya nga asawa ti maysa a babairo.

Dagiti Kadakkelan ti Nagastos iti Kampanya

Loi	P49.5 milyon
Villar	P38.6 milyon
Lacson	P37.7 milyon
Enrile	P35.6 milyon
Angara	P35.1 milyon

Ni Honasan ket nangabak gapu iti agtaltalinaed a suporta dagiti kabunggoy na a paksyon iti militar. Inusar met ni Angara ti naurnong na a popularidad a bunga dagiti manangallilaw a repormista nga aramid na.

Numan pay maka-Erap met ni Noli de Castro ken timmaray kas independent, nangabak isuna gapu iti popularidad na iti radyo ken telebisyon – pakakitaan ti kinabileg ti masmidya a mangimpluwensya iti panunot ti tattao.

Ti pannakaipwesto dagiti napeklan a reaksiyunaryo iti Senado ket pammaneknek nga agtaltalinaed ti kinabulok ti reaksiyunaryo a sistema ti pulitika. Iti daytoy a sistema, uray dagiti kriminal a kas kenni Lacson ket mapalubosan a tumaray ken mangabak iti eleksyon, imbes koma a maaresto, maibalud, madusa, ken maiparit nga agkandidato. (Idiay Zamboanga del Sur, ni Romeo Jalosjos a nakabalud gapu iti kaso a reyp ket naibotos manen kas konggresman!)

Manmano dagiti progresibo ken pudpudno a makamasa a kandidato a nangabak iti Senado ken Konggreso. Kaaduan a nangabak ket managgundaway ken manangidadanes a kumprador burgesya ken apo't daga. Numan pay dagiti senador ti PPC ket nangabak gapu iti takder da nga anti-Erap ken kontra iti korapsyon, di na kayat a saoen nga itandudo da ti interes ti umili. Gapu ta nagtaud da met laeng iti reaksiyunaryo a dasig, saan tayo a manamnama ti pudpudno a panagbalbaliw ti bulok a sistema.

Iti Konggreso ken Senado, namnamaen tayo a dagiti pandayen da a linteg ket mangipangpangruna kadagiti bukod da nga interes (kas iti kaar-aramid nga *Omnibus Power Bill*). Dagiti met gobernador ken mayor ket manamnama a mangipatungpal laeng kadagiti a linteg ken programa ti gubyerno.

Kasta ti reaksiyunaryo nga eleksyon manipud idi inggana ita. Namin-adu a mabaliwan dagiti opisyal, ngem isu latta a bulok ti sistema.

Ti agdama a rehimen nga US-Macapagal Arroyo (RUSMA) ket bukuklen dagiti agkakaribal a reaksiyunaryo a paksyon. Manamnama nga agtultuloy dagiti nairteng a banggaan iti intar da gapu ta bumassit ti kinabaknang a mabalin da a pagiinnagawan. Ekspektaren tayo nga agtultuloy a marigatan ti rehimen a gun-oden ti istable wenno natibker a turay. Manamnama tayo a maku-mikom ken maigalut ti rehimen iti panangsango iti daytoy ken adu pay a problema, aglalo ta masungad manen ti barangay eleksyon nu 2002, ken presidensyal eleksyon nu 2004.

Rumbeng a gundawayan tayo dagitoy a banggaan iti intar dagiti kabusor a dasig, tapno lallalo nga iyabante ti armado a rebolusyon.

Ti galad ken kaipapanan ti “People Power 3”

Iti propaganda ti Puwersa ng Masa, nagpamarang da a makamasa ken para iti marigrigat. Ginundawayan da ti agtaltalinaed pay laeng a pannakaallilaw dagiti nabatbati a maka-Erap a masa, aglalo dagiti nakurapay nga umili iti Metro Manila, bayat a ni Gloria Macapagal-Arroyo ket inatake da kas pannakabagi dagiti babaknang.

Iti makunkuna a “People Power 3” (PP3), naummong ti agarup 300,000 a maka-Erap a tattao idia Shrine tapno ipakita ti suporta da kenni

Estrada. Ti PP3 ket minaniobra da Enrile, Honasan, Santiago, ken Maceda. Ginundawayan da ti desperado ken narigat a biag dagiti nakurapay nga umili iti syudad. Dagitoy ket hinakot ken winarasan da ti kwarta, makan, ken ulbod a karkari tapno maawis a tumipon iti PP3. Ginundawayan da ti okasyon tapno pagbalinen a “miting de avance” wenno rali para iti panagkampanya ti PnM. Sinugsogan da dagiti tattao nga agmartsa agturong iti Malacañang tapno

padasen a patakyasen ni Macapagal-Arroyo ken ipwesto ti bagi da iti turay.

Ti PP3 ket saan a pud-pudno a People Power. Ti PP3 ket bogus a panangkopya iti People Power 1 ken 2. Limitado laeng daytoy idia Metro Manila, saan a kas iti PP1 ken PP2 a nasaknap iti intero a pagilian. Dagiti tattao a nailaw-an a timmipon ket naallilaw. Dagiti nagturong iti Malacañang ket nabayadan. Napaneknekan pay nga adu kadakuada ti nakashabu (maiparit a droga)

nga inwaras ti sindikato ni Ping Lacson. Tapno magun-od dagiti pulitikal nga ambisyon dagiti reaksiyunaryo, ipasubo da ti umili ken agusar da ti ranggas.

Ti PP3 ket awanan ti husto ken nainkalinteg a batayan. Saan a demokratiko nga interes ti umili ti panggep na. Ti PP3 ket gandat ti maysa a pasista ken reaksiyunaryo a bunggoy iti intar dagiti agturturay a dasig tapno mangagaw ti poder. Sinugsogan da ti maysa a seksyon ti masa iti syudad a saan a mulat ken saan nga organisado tapno agalsa ken pwersaen ti rehimen a Macapagal-Arroyo a pumanaw idia Malacañang. Iti kasta, makasubli ti bunggoy nga Estrada ken mawaswas dagiti kriminal a kaso da kadagiti umili a Pilipino.

Ti PP3 ket pakakitaan nga adda pay laeng dagiti tattao nga agtultuloy a kumapkapet iti ilusyon wenno tagtagainep a ni Erap ket para iti marigrigat.

***Ti People Power 3
ket pakakitaan nga
adda pay laeng
dagiti tattao nga
agtultuloy a kumap-
kapet iti
ilusyon
wenno
tagtagainep
a ni Erap
ket para iti
marigrigat.***

Pakakitaan ti napalalo a gura ken kinasagana dagiti marigrigat a lumaban kontra kadagiti babaknang, numan pay agkurkurang da ti tarabay ti husto a rebolusyonaryo a prinsipyo. Iti bangir na, pakakitaan met daytoy a dakkal pay ti kasapulan nga itrabaho dagiti progresibo ken rebolusyonaryo a pwersa tapno pamulatán dagiti naallilaw a tattao ken ipakita a ni Erap ket pudno a kurap ken kontra-marigrigat.

Dagiti nagun-od ti umili iti pannakilaok iti eleksyon

Anyan met ti nagun-od dagiti progresibo a pwersa iti pannakilaok da iti eleksyon? Nangabak ti **Bayan Muna** (BM). Numero uno daytoy iti intero a pagilian iti *party list election*. Segun iti linteg ti gubyrno, ti party list ket pamuspusan tapno maikkan kano ti tsansa dagiti mardyinal wenno babassit a grupo ken sektor iti gimong (kas iti mangmangged ken mannalon) tapno mabinngayan bassit ti partisipasyon idia Konggreso. Ti maisurat iti balotas ket nagan dagiti mardyinal a partido.

Nakaala ti Bayan Muna ti agarup 6.2 milyon a botos iti intero a pagilian. Sobrasobra daytoy iti kasapulan tapno maala ti tallo a pwesto iti konggreso. Ti pinili ti Bayan Muna nga agtugaw kas *party list representative* idia Konggreso ket da Satur Ocampo (dati a tagapagsarita ti NDF), Crispin Beltran (lider dagiti mangmangged), ken Lisa Masa (lider dagiti kababaihan). Manmano da laeng a progresibo, kumpara iti nakaad-adu a napeklan a reaksyunaryo idia Konggreso. Sigurado a supyaten ken saan a palubosan dagiti reaksyunaryo dagiti isingasing ti Bayan Muna a makamasa a linteg. Dayta ti dakkal a limitasyon ti parlamentaryo a dangadang.

Nupay kasta, mamaksimisa ti Bayan Muna ti pwesto a naala na iti Konggreso tapno agpropaganda ken ibutaktak dagiti kontra-umili nga oportunista a konggresista ken linlinteg. Manamna nga agtultuloy nga agserbi ti Bayan Muna kas boses dagiti napanglaw nga umili ken mangitandudo kadagiti nailian ken demokratiko nga interes ti batayan a masa a mannalon ken mangmangged idia Konggreso.

Iti Cordillera, nasurok 46,500 ti naala ti Bayan Muna, bayat nga idia Ilocos ket nasurok 22,500.

Numero uno met laeng ti Bayan Muna idia Ilocos Sur ken iti amin a probinsya ti Cordillera malaksid iti Benguet. Ti kaaduan a botante ket awan ti insurat da iti party list. Pakakitaan daytoy a kurang pay ti kampanya ken edukasyon kadagiti umili maipanggep iti party list.

Numan pay kasta, dakkelen a balligi daytoy aglalo ta pinadas dagiti reaksyunaryo a pulitiko nga ilaksid ken sauren ti botos ti Bayan Muna babaen iti panangirehistro

kadagiti dadakkal (saan a mardyinal) a partido kas iti LAKAS-NUCD ken bogus a partido kas iti MAD (Mamamayan Ayaw sa Droga). Segun iti reaksyunaryo a konstitusyon, dagitoy ket saan koma a mabalin a makilaok iti party list ngem pinalubosan latta ti COMELEC.

Nangabak met ti pito kadagiti 12 kandidato a sinuportaan ti Bayan Muna a para senador: da Flavio, Osmeña, Magsaysay, Villar, Arroyo, Pangilinan, ken Recto. Saan a nakalusot ti lima: da Tañada, Chato, Yasay, Pagdanganan, ken Monsod. Ti taktikal nga alyansa ti BM kadagitoy ket nakabatay iti nagpada a takder nga anti-Erap.

Ti met alyansa ti BM iti dadduma pay a partido ken kandidato iti konggreso ken tukad ti probinsya ken munisipyo ket nakabatay iti nadumaduma nga isyu. Babaen kadagitoy nga alyansa, nakagun-od ti

Adu dagiti napeklan a reaksyunaryo a nangabak. Pakakitaan daytoy a narimbaw ti pyudal ken burges a pulitika iti lugar.

BM ti sumagmamano a bentahe kas iti pinansyal a tulong, makinarya, lohistika, ken pulitikal a suporta. Ti agsumbangir ket nakaited ti nayon a botos iti maysan-maysa.

Ti taktikal a pannakialyado kadagitoy a kandidato ket nagpatingga iti eleksyon. Ti dadduma kadagitoy ket mabalin pay nga imentina ken padur-asen. Ngem oras a lumatak ti kina-reaksyunaryo ken kontra-umili a takder dagiti alyado, mapugsat ti alyansa kadakuada.

Iti rehiyon ti Ilocos ken Cordillera, nakagun-od met dagiti umili ken progresibo a pwera ti sumagmamano a balligi iti elektoral a dangadang. Idiay Mountain Province, ginibusan ti umili ti naba-yagen a reaksyunaryo a turay ti dinastiya ni Dominguez. Ti dadduma pay a napeklan a reaksyunaryo a naabak ket da: Rodolfo Farinas (1st district ti Ilocos Norte) ken Ernesto “Dragon” Pacuno (gubernur ti Abra).

Iti bangir na adu dagiti napeklan a reaksyunaryo a nangabak. Naka-subli ni Samuel Dangwa kas konggresman ti Benguet, numan pay lakayen ken atiddog ti rekord na iti panangkur-kurakot iti pondo ti probinsya, aglalo manipud iti bulok nga Halsema Highway. Dagiti kurakot ket nangabak met idiay Baguio City: da Konggresman Mauricio Domogan ken Mayor Bernardo Vergara. Adu dagiti nalimed a kurapsyon dagitoy a kandidato kas iti minilyon a pasuksok a naaw-awat da iti panangipalubos kadagiti dadakkel a korporasyon

***Awan ti
manamnama ti
umili a pudpudno
a panagbalbaliw
iti bulok a
gimong babaen
iti eleksyon.***

tapno makaala ti daga idiay Baguio. Agtultuloy ti dinastiya dagiti Marcos (Bongbong ken Imee) idiay Ilocos Norte, kasta met ti dinastiya dagiti Ortega idiay La Union. Nangabak met a kongresman ti 1st district ti Ilocos Norte ni Roque Ablan. Dagitoy ket pakakitaan a narimbaw ti pyudal ken burges a pulitika kadagitoy a luglugar.

Dagiti adal manipud iti elektoral a dangadang

Iti kabuklan, napaneknekan ti kinahusto ti linya ti nagkaykaysa a prente: ti proletaryo a panangidaulo ti Partido, ti panagsanggir iti batayan nga alyansa dagiti mangmangged ken mannalon, ti panangpatig-nay kadagiti petiburgesya, pannakialyado kadagiti nailian a burgesya, ken taktikal a pannakialyado iti maysa a paset dagiti reaksyunaryo a dasig tapno maisina dagiti kapepeklan a reaksyunaryo.

Maysa a problema a nasabat dagiti progresibo a pwera ket ti panagpili nu sinno ti suporta a kandidato, aglalo nu nagpapada a reaksyunaryo. Iti balangkas ti nalawa a nagkaykaysa a prente, maysa a taktika iti elektoral a dangadang ket pairtengen tayo ti banggaan iti intar dagiti reaksyunaryo nga agturturay a dasig. Iti kasta, mapakapsut dagiti kakaruan a kontra-rebolusyonaryo ken makapataud tayo kadagiti opisyal a makaalyado.

Mabalin a magun-od daytoy babaen iti panangsuporta kadagiti makamasa a kandidato kontra kadagiti reaksyunaryo a kandidato. Iti met baet ti dua a nagpada a reaksyunaryo a kandidato, ti pilien a suporta ket ti saan unay a reaksyunaryo laban iti napeklan a kontra-rebolusyonaryo. Ti rumbeng a panggep tayo ket gun-oden ti maksimum a benepisyo ken ikkaten dagiti makalapped iti panaga-

bante ti rebolusyonaryo a tignayan, aglalo ti armado a dangadang.

Maysa pay, rumbeng a mailawag a ti elektoral a dangadang ket maysa laeng a porma ti ligal a dangadang, ken segundaryo daytoy iti armado a dangadang. Rumbeng a nalawag nga awan ti manamnama ti umili a pudpudno a panagbalbaliw iti bulok a gimong babaen iti eleksyon. Ti laeng magun-od ket sumagmamano a taktikal wenno pangmabiitan a bentahe.

Nu saan a nailawag nga husto dagitoy a banag, nalabit nga agtaud ti adu a saludsod dagiti masa ken pwersa: “Apay a suportaen tayo dayta a kandidato ket isu met laeng a reaksyunaryo?” “Apay a lumaok tayo iti eleksyon ket rebolusyon met ti kuna tayo a solusyon?”

Iti daytoy a kapadasan, makita ti kinapateg ti edukasyon. Sakbay pay ti kampanya, rumbeng a buklen ti panagkaykaysa iti panunot ti amin a rebolusyonaryo a pwersa ken masa. Iti kasta, nagkaykaysa met ti panagtignay, imbes a nasina-sina. Masapul nga adalen dagiti prinsipyo ti nagkaykaysa a prente ken ti praktikal nga aplikasyon na iti estratehiya, taktika, ken linya. Kas pangarigan, tapno masungbatan ti saludsod iti ngato, rumbeng nga ipalawag ti nagdumaan ti batayan nga alyansa iti taktikal nga alyansa, ken timbangan nga husto ti bentahe ken disbentahe dagiti taktikal a pannaki-alyado.

Kalpasan met ti kampanya, rumbeng a rebyuen wenno sublian nga adalen nu anya ti husto ken kamali a naaramid, anya dagiti nagpigsaan ken nagkapuyan.

Iti kabuklan, ti eleksyon ket husto nga inusar dagiti ligal ken progresibo a pwersa para iti propaganda, edukasyon, ken panagorganisa. Napalawa

ti impluwensya da, adu dagiti baro a kontak ken alyado, naipakita ti bileg da, ken nadanon da ti nangato a prestihiyo.

Rumbeng a maaywanan dagitoy a balligi babaen iti agtultuloy a pannakialyado ken panangpadur-as ti relasyon kadagiti nangabak nga alyado. Isigurado ti agtultuloy a propaganda, edukasyon, ken panangorganisa kadakuada tapno maipatungpal

dagiti kari da, agtultuloy ti suporta da, ken maliklikan a bumaliktad ken maki-kumplot da iti reaksyunaryo a turay. Kasta met a rumbeng a maisaruno ti solido a panagorganisa kadagiti baro a kontak ken luglugar a nadanon.

Rumbeng a managbantay ti umili kadagiti naibotos nga opisiales, aglalo kadagiti nakaalyado idi tiempo ti kampanya. Ti relasyon kadakuada ket rumbeng a nakabatay iti nagkaykaysa a pulitikal a takder. Oras a tallikudan dagiti kaalyado a pulitiko ti interes ti umili, mapugsat met ti alyansa kadakuada. Saan tayo nga agbatay iti “sentimyento” iti napalabas.

Rumbeng a laglagipen a ti elektoral a dangadang ket maysa laeng kadagiti adu a porma ti ligal a dangadang nu sadino a ti napatpateg ken nabilbileg ket pangmasa

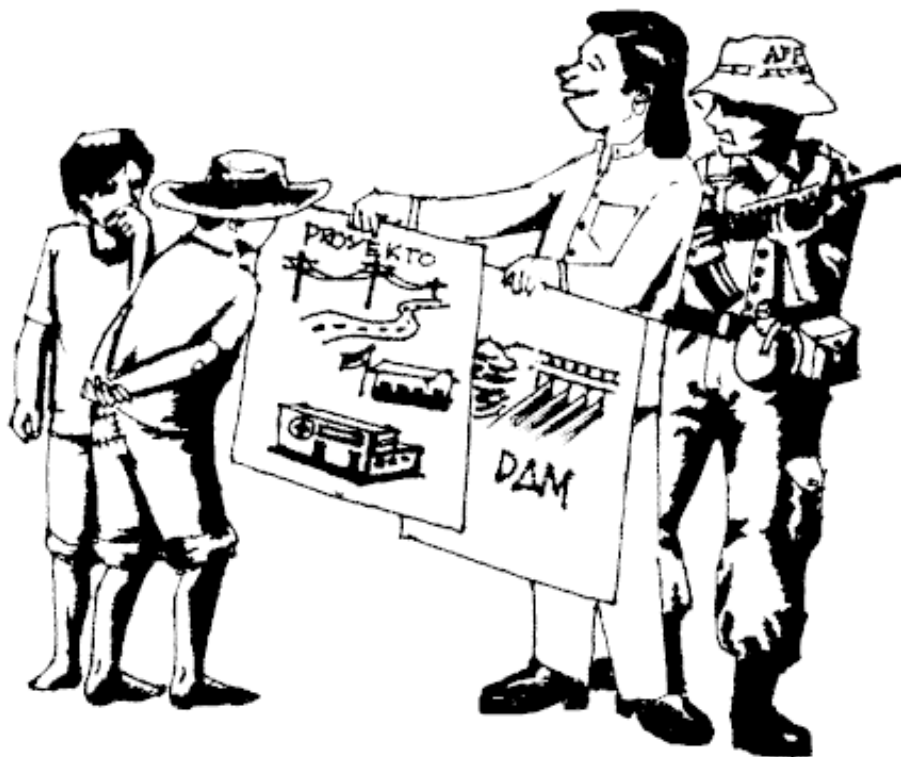
a pannakidangadang ken panagtignay. Maysa pay, laglagipen tayo a dagiti nadumaduma a porma ti ligal a dangadang ket rumbeng a nakapauneg ken agserbi iti panangpapiaksa iti armado a rebolusyon. Daytoy ket gapu ta limitado ken adda patingga ti magun-od ti ligal a dangadang. Ti laeng naan-anay a makarebbek iti intero a bulok a sistema ket ti nailian demokratiko a rebolusyon.

MATUNO DAM SUPSUPYATEN TI UMILI TI IFUGAO

“Nabayag a binaybay-an dakami ti gubyrno ditoy nasulinek a baryo mi. Itatta laeng nga adda kasapulan da kadakami sada umay! Ken imbes a tumulong da, dakami kano ti tumulong. Kasapulan kano nga isakripisyo ti daga mi para iti panagdur-as ti kaaduan.”

Ulbod ken pangallilaw ti panagrasason ti gubyrno a panagdur-as ti kaaduan ti ipaay ti Matuno dam a maitakder idia Ifugao. Para kano iti kuryente ken danum a pangirigasyon. Ti kinaagpayso na, ti nangnangruna manen a papanan ti kuryente ket dagiti dadakkel a minas, pabrika, ken korporasyon a kukua dagiti kumprador burgesya ken imperyalista. Ti kangrunaan met a maikkan ti irigasyon ket dagiti nalalawa a dagdaga dagiti apo’t daga iti Nueva Vizcaya. Dakkel met ti interes a maala dagiti imperyalista nga Hapon nga agpautang ti nasurok \$400 milyon para iti dam.

Maysa pay, ti kaaduan a talon iti Nueva Vizcaya ket siguden nga agus-usar kadagiti tradisyunal a sistema ti irigasyon. Ti dakdakkel a problema dagiti mannalon ket ti monopolyo dagiti apo’t daga iti nalalawa a daga. Nu maibangon man ti dam, lallalo ketdi a kumaro ti siguden a problema iti siltasyon (dagiti maiyanud a batbato ken pitak nga aggapu iti kabambantayan), kasta met ti pannakalayos dagiti taltalon ken balbalay. (Nu mapunno dagiti karayan ti batbato ken pitak, “aglupyas” ti karayan, rumabaw

ken lumawa daytoy, ken matebbag dagiti taltalon iti igid.)

Ti panangagaw ti gubyrno iti nagtaudan a daga dagiti nailian a minorya, kasta met ti historikal a panangbaybay-a ti gubyrno kadagiti panggimong a serbisyo, ket paset ti makunkuna a **nailian a panangidadanes**. Daytoy ti pananglabsing ti gubyrno iti kalintegan ti nainsigudan nga umili iti bukod-a-panangeddeng (kalintegan nga ikeddeng ti bukod da a panagdur-as ken masakbayan iti tay-ak ti ekonomya, pulitika, ken kultura).

Ti proyekto ket maaw-awagan a *Matuno River Development Project*. Dagiti danum ti Matuno River ket aggapu idia Tinoc, Ifugao, dumalan iti Asipulo, ken sumilpo iti Magat River idia Vizcaya. Ti mismo

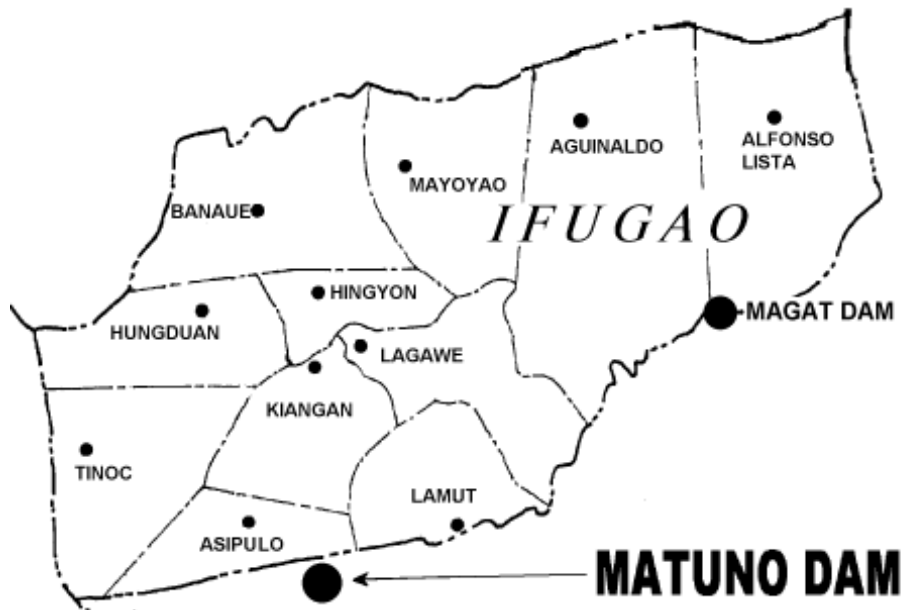
a dam ket maipwesto idia y sityo Wangwang, baranggay Tiblac idia y Ambaguio, Nueva Vizcaya.

Ti katayag ti dam ket 160 metros. Malned ti agarup 300 ektarya a dagdaga ti umili nga Ifugao, maibilang dagiti nadumaduma a sityo ti baranggay Camandag, Dulli, ken Ammug a paset ti munisipalidad ti Asipulo, Ifugao.

Daytoy a proyekto ket naiplano idi pay 1970s, panawen ti diktadura nga US-Marcos. Idi 1999, sinublian ti rehimen nga Estrada ti plano. Immay dagiti surbeyor nga Hapon manipud iti Japanese International Cooperation Agency (JICA), maysa nga ahensya nga agipatpatungpal kadagiti proyekto dagiti imperyalista nga Hapon.

Segun iti inisyal a survey, dagiti malned iti Lower Dulli ket 91 a balbalay nu sadino nga agnanaed ti agarup 546 a tattao, ken dagiti taltalon da a nasurok 62 ektarya. Awan pay ti survey nu mano a balbalay ken ektarya ti taltalon a malned iti dadduma pay a baranggay. Segun iti mapa nga inaramid dagiti surbeyor, ti malned ket posible a dumanon iti nasurok 300 ektarya, ken mapapanaw ti agarup 3,000 nga umili.

Idi naam-muan dagiti umili daytoy,

nagmimiting dagiti opisiales ti nadumaduma a baranggay ti Camandag, ken munisipalidad ti Asipulo. Amin da ket kumontra iti dam. Nagaramid da ti petisyon kontra iti dam a pinirmaan ti 360 nga umili ken insubmitar da kadagiti opisiales ti probinsya. Kaaduan met nga opisiales ti probinsya ket nakitipon iti oposisyon iti dam.

Ngem kaaduan kadagiti opisiales iti probinsya ti Nueva Vizcaya ket pabor iti dam gapu iti pagarup a dakkel ti maala da a pondo. Di da ammo a dangran ti ipaay ti dam aglalo kadagiti mannalon iti Vizcaya. Ngamin, nu agrugi ti konstruksyon ket dagus ken biglaan a kumaro ti siltasyon ken panaglayos ti karayan nga agresulta iti pannakaperdi dagiti taltalon, kas ti napasamak idia y San Roque dam.

Ngarud, rumbeng a mabukel ti nagkaykaysa a takder ti umili ti Ifugao ken Vizcaya kontra iti dam.

Inkari dagiti umili ti Ifugao a direkta nga apektado iti dam, *“Nu ipapilit ti gubyerno dayta a proyekto, agusar kami ti armas a lumaban. Labanan mi ti Matuno River dam uray nu pakatayan mi! Ta nu saan kami a lumaban, maawan ti ili ken taltalon mi, ket matay kami met laeng. Maymayat a matay kami a lumablaban!”*

Agturong iti kaaw-awayan Agserbi kadagiti umili!

“No saan tayo nga agtignay, sinno ti agtignay? No saan nga itatta, kaano pay?”

Kas sungbat iti panawagan iti panangpapigsa ti armado a dangadang, umad-adu a bilang ti kabataan manipud kadagiti syudad ti sumamsampa iti NPA. Batay kadagiti istorya da, ibingay ti *Dangadang* dagiti dinaldalan da tapno masarakan ti husto a dana ti biag – dagiti panagduadua, panagabante, rigat, ken ragsak. Ammuen tayo ida.

Ka Ada

“Estudyanteak idi,” inrugi ni Ka Ada. “Napudot ti isyu ti pananggato ti *tuition fee* iti kolehiyo. Dumanon iti 20% ti ngimmatuan ti matrikula. Adu pay nga isyu ti nangmulát kanyak iti pudno a kasasaad ti pagilian kas ti agtultuloy a pananggato ti presyo dagiti gagatangen, kinaawan ti pag-trabahuan, kinababa ti sweldo, kdpay.

“Lallalo a nagbalin a kongkreto dagitoy idi simmurotak iti *BMI* (integrasyon kadagiti batayan a masa). Nakibiag kami kadagiti mannalon iti kanatengan. Timmipon kami met iti welga dagiti mangmanged iti minas ken iti maysa a negosyo ti Intsik. Nakitak ti kinsaem ti mapukawan ti trabaho.

“Nagpabuya kami ti iskit kadagiti komunidad ken uray iti kalkalsada. Napadasak met ti timmipon iti *lightning rally* ken OP-OD (*operasyon pinta-operasyon dikit*). Iti aglawlaw ti syudad, nagipigket kami kadagiti poster nga adda nakakabil nga islogan a ‘Kabataan, sumampa iti NPA!’

“Idi narekrutak iti **Kabataang Makabayan-Demokratiko a Tignayan ti Agtutubo iti Kordilyera** (KM-DATAKO), namulatak a kasapulan ti armado a dangadang. Ti panawagan kadakami ket sumampa iti NPA. Timmungpal dagiti kakolektibok inggana a siak laengen ti nabati. Mabutengak ngamin idi nga agpakada kenni Nanang ko. Ngem idi nagdesisyonak a sumampa metten, insaganak ti bagik a sumango kanyana. Inranak nga adda kami iti uneg ti bus tapno saan nga agsangit ni Nanang.

“Kuna na, ‘Maatakeak iti puso nu aramidem dayta.’

“Nakirisirisak ken nagpalawag. Ngem, kasta met a talaga ti nagannak. Gapu iti napalalo a panagayat da, di da kayat a pumanaw ka iti sidong da ken sumrek iti anya man a peggad. Ngem, kasapulan met.

“Itatta, kanayonak nga agsursurat kanyana. Is-istoryaek dagiti kapadasan tayo ditoy sona. Pinatulodannak pay ti pantalon. Isu a daydiay panagduaduak idi a baka saannak a maawatan ken ikulongnak idiaay balay ket adda laeng gayam iti panunot ko.”

Ka Randy

“Idi *exposuree*-ak, ina-remnak ni Ka Benham ket nagpaaremak met a!” ag-katkatawa nga insungbat ni Ka Randy iti saludsod nu kasano a nagdesisyon a sumampa. “Kayat ko a saoen, pursigido a nang-kumbinsi ni Ka Benham a sumampaak. Ni Ka Benham ti GP (*giyang pampulitika*) iti yunit mi idi nag-expoak idi 1999.

Napanunot ko met, nu isuna a lumakayen ket kayang-kaya na ti biag ti Hukbo, siak ketdin a kabambanuangan? Isu a seryoso a pinanunot ko a sumampa.”

Iti *exposure program*, dagiti kakadua iti syudad ket sumrek iti sona a gerilya tapno mapadasan ti biag ti NPA ken maisagana ti bagí ken panunot da a sumampa. “Narigatanak idi nag-expoak. Panawen ngamin ti panagtutudo. Kanayonak a maigalis ken adu ti kumagkagat a matek. Ngem idi dimteng ti panagleppas ti expo, dimmawatak a mapaatiddog daytoy iti maysa a tawen. Ngem saan pay a nalpas ti maysa a tawen, nagdesisyonakon a sumampa.”

Ka Miya

“Narekrutak iti KM idi 1996. Maysaak kadagiti naidispo iti Ilocos tapno tumulong iti panagorganisa iti kabataan-estudyante idia. Kimmaro ti harasment ti kabusor idi. Tiniliw da dagiti kakaduak, hantangingen dakami ti militar. Amin a papanan mi ket sursuroten dakami. Awa-

nen ti papanan mi. Saan pay a nakasagana a sumampa idi gapu ta magulguluanak.

“Ti agpayso, mabutengak idi a sumampa. Saan ko ngamin a makita ti bagík a kas Hukbo. Isu a kasla addaak iti nagsangaan ti dalan. Sadinno ti papanak?”

“Napinget a pannakirisiris, palawag, ken pammagbaga ti inaramid dagiti kakadua kanyak. Adu a bulan ti dinalan daytoy a proseso inggana a narimbawak met laeng dagiti bagahe ken panagduaduak. Itatta nga addaak ditoy sona, naragsakakon.”

Ka Loyda

“Sumagmamano a tawen nga aktibistaak idia syudad,” kuna ni Ka Loyda. “Adun ti naatendarak a selebrasyon ti anibersaryo ti NPA ken Partido iti uneg ti sona. Kadagitoy a panawen ti pannakilangen ken pannakibiag ko iti armado, nakitak a kasapulan da unay ti nayon a kadre ken pwersa. Ngem, adda

ngamin angkit (*asthma*) ko ken nagadu ti *allergies* ko iti makan isu a kasla nagrigat a panunoten nu kabalak ti ag-NPA.

“Nagbalin a dakkel nga inspirasyon kanyak dagiti dati a kakolektibok. Immu-na dan a timmipon iti Hukbo. Kanayon da nga agsursurat kanyak tapno kumbinsiren a sumaruno iti sadino man a larangan iti Ilocos wenno Kordilyera. Nagpursigeak met a talaga nga agpapigsa ti bagí kas panagsaganak a sumampa.

“Simmampaak idi Pebrero 2001. Gapu ta adu ti maiparit a kanek, no dadduma ket inapuy laengen ti kankanek. Iti sona, saanak unay a maatake ti angkit. Siguro ket gapu iti presko nga angin kumpara iti asuk wenno polusyon iti syudad.

“Maragsakanak iti *gawaing masa* mi. Ngem kasapulan pay nga adalek ti lengguwahe nga Iluko.”

Ka Diwata

“Idi napanak idia Benguet para iti selebrasyon ti anibersaryo ti Partido idi 1999, nakaritak iti imbaga ti masa a kameng ti POG (grupo a pang-organisa dagiti mannalon). *‘Anyay pay laeng ti ur-urayen yo? Itan ta nakapaadu kayon dita syudad, saan aya a kasapulan nga umay kayon ditoy kaaw-awayan tapno napardas a pumigsa ti armado ken ad-adu a masa ti maorganisa?’* Nadagsen ti danon daytoy a sao ti masa kanyak.

“Enero 2000, imbagak a kayat ko ti ag-expo iti sona tapno tantyaek no kayak a sumampa. Mayo 2000 a nakaserrekakon iti sona ken kalpasan ti lima a bulan, nagdesisyonak a sumampa. Adda met dagiti bagahe a binaklay ko kas ti iliw iti pamilya ngem iti tulong dagiti kakadua ken masa, nabaelak met a rimbawan.

“Adu ti napaneknekak idi addaakon iti Hukbo.

Saan gayam a pasyar daytoy. Panagserbi kadagiti masa ti kaipapanan na. Ken ditoy laeng sona ti kamayatan a lugar tapno maipatungpal dagiti padak a petiburges ti *bolshebisasyon* wenno panagmulit iti bagí tapno agbalin a natibker a rebolusyonaryo.”

Ka Julie

“Idi nag-exposuree-ak idiay Abra, aglibasak a mapan idiay karayan tapno saan a makita dagiti kakadua ti panagsangsangit ko. Daydiay ngamin ti umuna a padas ko a maiyadayo iti anak ko. Innem a bulan ti naiprograma nga expok. Nakaro nga *adjustment* ti napadasak – iti lengguwahe, kadagiti kagat ti sepsep a nagresulta ti sugsugat iti dandani amin a paset ti bagík, ken iti iliw ko iti anak ko. Ngem ti innem a bulan ket nanayonan pay gapu iti nakitak a regta ken nabara a panagarakup ti masa iti Hukbo ken iti rebolusyon, kasta met gapu iti tulong dagiti kayunit ko. Pudno, mailiwak latta iti anak ko ngem marimimbawak daytoy gapu ta ti ar-aramidek ket para met laeng kenkuana ken kadagiti annak ti masa a pagserbiak.

“Gapu iti desisyon ko a sumampa iti NPA, nagtungtong kami nga agasawa nu kasano nga aywanan na ti anak mi. Ngem ti napintas a napasamak, gapu iti panagsampak kayat na metten a sumampa. Isu a nagplano kami nu kasano ti panangipaaywan iti anak mi kadagiti kakabagyan mi. Inspirasyon mi dagiti pamilyado a kakadua ngem agtultuloy nga agtignay kas NPA.”

Ka Bagyo

“NPA ti tatang ko,” kuna met ni Ka Bagyo. “Ngem di na kayat a saoen nga idi naiyanakak ket rebolusyonaryo akon. Idi ubingak pay, adu dagiti

saludsod ko, panagsingir, ken sakit ti nakem ko. Kas pagarigan, apay a pimmanaw ni tatang ko? Apay a sapsapulen ti militar? Ngem idi naaddaanakon iti nalawlaw a pannakaawat ken nagbalinakon a mulát, naawatakon nu apay a nag-NPA ni tatang ko, aglalo itan ta addaak metten iti uneg ti NPA. Saanak met a nagduadua a simmampa uray nu maiyadayoak iti dua nga annak ko gapu ta dumteng to met ti panawen a kaduak to ida iti daytoy a dangadang.”

Ka Belen

“Ti kasapulan laeng gayam nga aramidek ket sumampa tapno masolbar dagiti panagduaduak. Kas-la BANG! *Bull’s eye!* Kas-diay ti arig na. Ket intantan ko pay met ngarud ti panagsampa iti tallo a tawen. Insapsapak pay koma!”

Ni Ka Belen ket agsagsagana nga agadal ti kinadoktor idi nag-expo iti sona. Naggapu iti dakkal a pamilya dagiti dodoktor. Inaudi nga anak a babai isu a “baby” ti pamilya.

Idi nag-expo idi 1996, naranaan na ti maysa a kultural treyning ket nakitipon ditoy. Nagkompos ti kanta maipanggep iti bullo ken sakit ti bagí na gapu iti atiddog a pagna ken narigat a dalan. Naisabak iti adu a pisikal a panagadyas: pannagna, puyat, dagsen ti bakpak ken karga, ken awan pagpilian a makan.

Ngem ti dakkal nga inspirasyon kanyana ket ti nakita na a sakripisyo dagiti kakadua. Inkari na a sumampa iti Hukbo. Aglalo ket naguguapo ken napipintas dagiti kakadua a nasabat na. Ngem idi nagsubli idiay syudad, rimmimbaw dagiti petiburges a bagahe na kas iti komportable a biag iti syudad, rigat a panawan ti pamilya, kdp. Nagenrol iti kolehiyo ti medisina bayat nga agpampanunot.

Saan na a pinugsat ti silpo na iti sona. Intultuloy na ti nagsursurat kadagiti kakadua. Nagipatulod kadagiti libro, teyp, makan, ken anyaman dita a mabalin na nga ipatulod. Idi 2000, bimmisita iti

sona. Naranaan na manen ti panagadal dagiti kakadua ti BKP. Panay ti panangkumbinse ti amin tapno sumampa isuna. Tapno masigurado daytoy, pormal a kinasarita dagiti kakadua ken imprograma da ti panagsampa na. Iti kastoy a wagas, mapangngeddeng a narisut dagiti panagduadua na.

Nakapagdesisyon ket simmampa. Isu a kuna na a kasla naitarget. Awan met gayam ti rumbeng a pagdanagan na.

Ka Geny

“Dati nga NPA ni kasinsin ko. Adu ti imbaga na a kinarigat ti biag ti NPA. Ti kasapulan kano ket adu a kinaanus. Kunak iti bagik, ni kaano man ket saan ko a dalanen dayta a biag. Ti arapaap ko ket makaturpos ken makastrek iti mayat a trabaho tapno makalung-aw iti kinarigat ti biag.”

Naggapu ni Ka Geny iti pamilya a malamangmanged. “Tapno makaeskwelaak, kasapulan a simrekak iti nadumaduma a trabaho - *saleslady*, *contractual worker*, ken piyon kadagiti konstruksyon, kdp. Nababbaba ti sweldok ngem iti maal-ala dagiti lalaki a katrabahoak gapu ta nakapkapsut kami kano a babbai. Ngem iti aktwal nagpada ti trabaho mi. Idi adda mangawis kanyak a maki-rali laban ti pananggato ti *tuition fee*, immannugotak gapu ta mariknak nga husto laeng a supyaten daytoy. Nagbalinak nga aktibo iti tignayan ti istudyante inggana narekrutak iti KM-Datako.”

“Binagbagaan dak dagiti nagannak kanyak. *‘Ikonsentram koma ti panagadal mo, anak. Sika ti namnamaen mi a makatulong a mangpaeskwela kadagiti ading mo. Saan mo a pampanunoten ti ag-NPA ta saan mo a kaya. Nakalamlampay ka nu agsakit ka, baka di ka pay makaawit ti paltog.’*”

Dayta ti kanayon nga ibagbaga dagiti nagannak ni Ka Geny, agraman ikit na tapno renda isuna. Isu a nagiskwela latta isuna. Ngem intultuloy na a timmiptipon kadagiti nalimed nga aktibidades ti

KM-Datako ken ti panagbisita iti sona. Daytoy ti nangpauneg iti pannakaawat na iti rebolusyon.

“Idi makadesisyonakon a sumampa, naki-risirisak kadagiti dadakkel ko. Imbagak kanyada a saan dak koma a lapdan ken maawatandak koma ta isuda ket mulat met.”

Idi damo ket marigatan ni Ka Geny aglalo nu mailiw kadagiti kakabsat na. Ngem narimrimbawan na daytoy babaen iti kinaanus ken tulong dagiti kakadua. Kuna na pay, “Iti panagdesisyon a sumampa, ti mapangngeddeng ket ti mismo a pannakaawat mo iti kinahusto ti rebolusyon. Nu ammom nga husto ti pammatim, rumbeng a paneknekam iti aramid, saan laeng nga iti sao. Isu nga uray makangngeg ka ti panangdismaya ti dadduma kas ti ibagbaga ni kasinsin ko nga immikkat iti NPA, simmampaak latta.”

Ka Naryo

“Tallon a presidente ti Pilipinas ti sinango mi tapno dawaten nga isardeng da ti San Roque Dam, ngem saan dakami nga inkaskaso. Adun a ligal a wagas ti inaramid mi kas ti petisyon, delegasyon, rali, ken pannakitungtong kadagiti opisiales ti gubyerno.

Ngem awan latta ti nagbanagan na. Isu a mamati kami a ti mangpasardeng laeng iti panangidadanes dagiti agturturay a dasig kadagiti marigrigat ket ti armado a dangadang.” Daytoy ti kuna ni Ka Naryo, maysa kadagiti kabataan a simmampa iti NPA manipud iti lugar da nga apektaran ti San Roque Dam.

Inauna nga anak a lalaki ni Ka Naryo. Gapu ta kasapulan ti tulong na iti panagtalon ti pamilya na, elementarya laeng ti nagpatinggaan na. Kaaduan nga umili iti lugar da ket mannalon ken malamangmanged. Manmano ti estudyante gapu iti kinarigat ti biag. Saan da pay a nakakitkita ti NPA gapu ta adayo da kadagiti sona wenno lugar a pagtigtignayan ti NPA. Isu nga uray interesado da

a makasabat ti NPA, saan a dagus a nagun-od daytoy.

“Ammo mi ti napasamak kadagiti umili ti Ambuklao ken Binga a napapanaw iti ili da gapu iti dam. Ammo mi met ti kapadasan dagiti umili ti Kalinga ken Bontoc - nagballigi da a nangpasardeng iti Chico dam gapu ta nagiwayat da ti armado a dangadang. Isu a kayat mi a tuladen ti inaramid da,” kuna ni Ka Naryo.

Iti panagsampa na, naawatan na a ti problema a sangsanguen ti kakailian na ket nakasilpu iti tallo a kangrunaan a ramut ti problema ti umili a Pilipino. Kuna na, “Idi damo ket saan ko a maawatan ti adu a termino nga us-usaren dagiti kakadua ngem babaen ti naanus a panagpalpalawag da kanyak, nakaritak nga agpasnek nga agadal. Naamiris ko met a saan laeng gayam nga agiggem ti paltog ti adalen ti NPA nu di ket anya ti ilablaban ti NPA ken kasano nga ipalawag daytoy iti naruy a masa.” Itatta, kabaenan ni Ka Naryo nga agited ti innadal kadagiti masa kas iti *Ababa a Kursu ti Gimong ken Rebolusyon a Pilipino* (AKGRP).

Ka Chona

“Napigsa ti guyod ti komportable a biag idiyay syudad. Isu nga uray aktibistaak idi, saan pay a panagsampa iti NPA ti adda iti panunot ko.

“Aginggana nagbalinak nga organisador dagiti mangmangged. Nakitak ti napalalo a kinarigat ti biag da gapu iti panaggundaway ken panangidadanes dagiti kapitalista. Sumagmamano a welga ti inwayat dagiti mangmangged tapno makaala ti bassit a benepisyo. Ngem nakarkaro a panangidadanes ti sungbat dagiti kapitalista. Nakitak a saan a mabaliwan ti kasasaad dagiti mangmangged inggana saan a mabaliwan ti manangidadanes a sistema. Ditoy ko a naawatan a kasapulan ti nangatngato a porma ti dangadang. Impadanon ko iti organisasyon ti desisyon ko a sumampa. Ti kunak, itatta a napigsaak pay, kasapulan a sumampaakon.

“Ngem sabali a linya ti trabaho ti inted ti organisasyon kanyak nu sadino a kasapulan kano ti tulong ko. Nagkedkedak, ngem nakitak a ti husto nga aktitud ket ti panagtungpal iti inkeddeng ti organisasyon a dispok ken nu sadinno a kasapulan unay dagiti kadre. Kalpasan ti nasurok maysa a tawen, pinalubosanakon ti organisasyon nga ag-NPA.”

Dagus a nagsagana ni Ka Chona iti panagsampa. Regular a nag-jogging, insagana na dagiti usaren na, ken nagpakada iti pamilya na. Naminadu a winarwar ken inimpake na ti makoto na tapno siguraduen a kumpleto ken nalag-an. Kastoy kaseryoso isuna iti panangipatungpal ti pangngeddeng na.

☆☆☆

Sumagmamano laeng dagitoy kadagiti kabataan nga agturturong iti kaaw-awayan tapno tumipon iti NPA. Agserbi da a karit kadagiti dadduma pay a kabataan iti syudad, kasta met iti kaaw-awayan, tapno aktibo a lumaok iti armado a dangadang.

Batay kadagiti istorya da, makita tayo nga adda dagiti nadumaduma a rigat ken sakripisyo a masabat dagiti sumampa iti NPA. Ngem dagitoy a rigat ken sakripisyo ket kasapulan gapu ta paset ti panagrebolusyon. Awan ti rebolusyon nga awan ti sakripisyo. Ti napateg ket nu kasano a rimbawan ti tunggal maysa dagiti aw-awiten na a bagahe wenno problema, nu kasano a dumalan iti rigat ngem iti kamaudianan ket rummuar a nabilbileg, natibtibker, ken nasudi. Ti rebolusyonaryo a dumalan iti adu rigat ken sakripisyo ket kas iti landok a nabakbaked gapu ta natenneb iti apoy.

Ngarud, ti panagserrek iti NPA ket maysa a dakkel a karit para iti **amin** a rebolusyonaryo.

Dakkel ti maitulong dagiti kakadua nga NPA iti panagkumbinse kadagiti kabataan tapno sumampababaen iti panagsurat, istorya, ken aramid a makaited ti inspirasyon. Ngem ti kangrunaan a makaited ti inspirasyon tapno ad-adu ti sumampa ket dagiti masa nga inaldaw nga agrigrigat ken inaldaw a lumablaba.

Dagiti Bunga ti Balligi ti Rebolusyon idiay Cuba

“Natayen ti Sosyalismo.” Daytoy ti kinaulbod nga inwaragawag ken inlastog dagiti imperyalista idi narip-puog ti rebisyunista nga USSR. Ngem itay laeng nabiit, sinelebraran ti pagilian a Cuba ti maika-40 nga anibersaryo ti proklamasyon ti sosyalista a rebolusyon da.

Ti Cuba ket maysa kadagiti nabatbati a sosyalista a pagilian. Iti uneg ti 40 a tawen ti sosyalista a praktika, makita dagiti bunga ti balligi ti rebolusyon da para iti pannakawayawayaya manipud iti turay ti imperyalista nga US.

Ti Cuba ket maysa a pagilian idiay Latin America. Ti kalawa na ket kas iti Luzon ken addaan populasyon nga 11.5 milyon. Mano laeng a kilometro ti kaadayo ti Cuba iti US a kapipigsaan nga imperyalista a pagilian iti lubong.

Kas iti Pilipinas, ti Cuba ket maysa met laeng a sigud a kolonya ti Spain ken US. Nagpatakder ti US ti base militar na idiay Guantanamo iti abagatan a daya a paset ti Cuba idi 1903 babaen iti maysa a tratado a nangted iti US ti permanente a panagupa. Iti panangidaulo ni Fidel Castro, nairussuat ti rebolusyon da kontra iti imperyalista nga US ken ti aso-aso a diktador a ni Fulgencio Batista idi 1953. Nagballigi ti rebolusyon ti Cuba idi 1959.

Manipud nagballigi ti dangadang ken nairugi ti sosyalista a rebolusyon ti Cuba, saan a nagsarday ti panangliplipit ti US iti Cuba. Impadto idi ti US a saan nga agbayag ti sosyalismo sadiay, gapu iti kinakurapay ti Cuba. Impakat ti US ti amin a

kabaelan na tapno paayen ti sosyalismo. Maysa a wagas ket ti blokeyo iti ekonomya (panangiparit ti panagserrek ti makan ken dadduma pay a batayan a kasapulan). Pinaritan ti US dagiti dadduma pay a pagilian iti Latin America a makilinnako iti Cuba.

Us-usaren pay ti US ti base militar na tapno agtreyning kadagiti mersenaryo ken traydor iti rebolusyon. Manipud ditoy, nalimed a sumrek dagiti mersenaryo tapno agpapatay ket agisaknap iti terorismo. Iti kasta, masabotahe ti sosyalista a panagdur-as ti Cuba. Maysa nga ehemplo daytoy ket ti nalimed a panangikabil dagitoy a mercenaryo ti sabidong iti gatas a para kadagiti ubbing iti eskwelaan. Natay dagiti ubbing nga imminom ditoy. Inaramid ti US daytoy tapno mapadakes ti sosyalismo. Adu pay a pananglipit ti inyaramid ti US.

Naglabas ti 42 a tawen ti panangliplipit ken panangharharas, sititibker pay laeng nga ideklara ti Cuba ti panangitandudo na iti sosyalismo. Iti maika-40 nga anibersaryo ti sosyalista a rebolusyon ti

Cuba, pinabaro dagiti umili ti sapata da a mangdepensa iti sosyalista a rebolusyon.

Iti mensahe ni Castro para iti selebrasyon, imbinsabinsa na dagiti nadumaduma a nagun-od ti pagilian a Cuba ken dagiti rebolusyonaryo nga umili na. Inyunay-unay na iti nasao a mensahe, a nu awan ti sosyalismo saan da a nagun-od ti nadumaduma a balligi kas kadagiti sumaganad:

- Gapu iti sosyalismo, amin nga umili idiay Cuba ket makabasa ken makasurat. Pagadalen ti Cuba ti amin nga umili na. Malaksid ditoy, pagadadalen na pay ti 15,600 nga estudyante a naggapu kadagiti marigrigat a pagilian.
- Naaddaan ti daga ti 163,000 a mannalon. Adda 252,000 a mangmangged talon nga agtagikua kadagiti makinarya ken produkto dagiti kooperatiba.
- Ti 85 a porsyento dagiti amin a pamilya ket addaan bukod a balay, ti 95% ti populasyon ket addaan kuryente, 95.3% ket addaan ti danum a mabalin a mainum. Naaramid ti 48,540 a kilometro nga haywey.
- Dagiti babbai, a sigud nga aglaklak-am ti diskriminasyon ket mangbukbukel ti 65% ti teknikal a pigsat tegged da iti agdama. Addaan da ti patas a sweldo para iti patas a trabaho, banag a maysa pay laeng nga arapaap ti agarup amin a babaknang a kapitalista a pagilian.
- Idiay Cuba, awanen ti agpalpalimos. Amin nga

ubbing ket agis-iskwela. Awan ti ubbing a mapilitan nga agsardeng iti iskwela gapu laeng ta kasapulan nga agtrabaho.

- Adda dagiti organisasyon masa dagiti mangmangged, mannalon ken babbai, nga addaan iti komite para iti depensa ti rebolusyon. Ti dakkel a mayoria ti umili ti Cuba ket organisado. Addaan dagitoy nga organisasyon ti mapanggeddeng a papel kadagiti rebolusyonaryo a proseso. Addaan iti napudpudno a demokratiko a partisipasyon ti amin nga umili iti panangidaulo ken turongen ti pagilian a Cuba
- Amin nga umili, anya man ti relihiyon ken pulitikal a takder da, ket addaan ti patas a kalintegan iti libre nga edukasyon ken serbisyo iti salun-at.
- Ti gimong ti Cuba ket awanan ti ilegal a droga, pagsusugalan, sindikato, ken salvaging.
- Awan ti naraggas ken kurap a pulis idiay Cuba.
- Ngimmato ti balor ti kwarta da manipud iti 150 pesos iti maysa a dolyar idi 1994 nagbalin a 20 pesos kada dolyar idi 1999.
- Ti Cuba laeng ti kakaisuna a pagilian a saan nga agdependendar iti pannakilinnako iti US tapno agtalinaed a nakalung-aw ti ekonomya na, banag a kasasaad ti Pilipinas ken daddiuma pay a neokolonya a . Lallalo pay ketdi nga immabante ken dumurdur-as ti ekonomya ken kagimongan na gapu ditoy.
- Ti Cuba ket maysa kadagiti sumagmamano a pagilian a saan a nakimiyembro iti IMF a kang-

runaan nga instrumento ti imperyalismo. Daytoy ket gapu ta dina kayat a maigalut kadagiti imperyalista a patakaran ken didigra nga ipaay daytoy.

- Nagipatulod ti 40,000 a doktor ken nars a timmulong iti nasurok a 90 a pagilian.

• Naibangon da ti ma-daydayaw a Latin American School of Medical Sciences nu sadino nga agad-adal dagiti kaba-taan a naggapu iti 24 a

pagilian ken 63 a nadumaduma a puli. Tunggal tawen, 2,000 a baro nga estudyante ti sumrek ditoy a pagadalan.

- Maysa kadagiti manmano a pagilian a saan a mabuteng nga agsao kadagiti internasyunal a panagtitiapon kontra iti kinadakes ti sistema a kapitalista.
- Napabaknang ti gimong ti Cuba babaen iti edukasyon, kultura, ken hustisya nga impaay ti pudno a rebolusyon a nangpanday iti panagkaykaysa, pulitikal a kamulatán, pannakikaykaysa, panagayat iti pagilian, saan a panagimbubukod ken kinaawan ti agum.

Saan a maawatan dagiti imperyalista dagiti panagdur-as a mapasasamak idia Cuba. Ti Cuba ket bassit a pagilian ngem nabalanan da a naaramid amin dagitoy. Mangipakita nga adu ti mabalin a magun-od ken mapataud ti

Ni Fidel Castro

sosyalismo manipud iti limitado a kinabaknang kumpara iti nakadakkkel a kinabaknang a busbusosen dagiti babaknang a pagilian ngem sumagmamano laeng ti agsagsagrap.

Saan a nalaka ti panagdur-as ti Cuba. Adu nga anus ken rigat ti ibakbaklay dagiti rebolusyonaryo nga umili na. Ngem agtultuloy ti sosyalismo ken ti panagdur-as ti Cuba iti tengga ti agtultuloy a panangliplipit ti imperyalista a US kenkuana.

Dagitoy ket buya ti sosyalismo kas makita idia pagilian a Cuba. Dagiti panagdur-as ti Cuba ket kongreto a pakakitaan a saan a tagtagainep ti sosyalismo nu di ket mabalin a gun-oden. Mangted koma daytoy ti inspirasyon tapno ipingpinget tayo pay ti rebolusyon tayo. Iti kasta magun-od tayo met ti pudno a panagdur-as para iti umili a Pilipino.

AMMO YO KADI?

Ti imperyalista nga US ket addaan ti base militar idia Guantanamo, Cuba. Impatakder ti US daytoy idi kolonya na pay ti Cuba idi 1903 babaen iti tratado a nangted kano kadakuada ti “permanente a panagabang.” Wen, permanente kano a panagabang iti \$2,000 kada tawen. Wen, agpayso! \$2,000 laeng kada tawen! Napalalo a kinabarat ken kinaswitik! Mukat laeng dayta kumpara iti didigra ken peggad nga ipapaay ti nakalaw-lawa a base militar kadagiti umili ti Cuba.

Puskol rupa a talaga! Dandani 100 tawenen ti base militar, ngem di pay nga ingngato ti US ti bayad da. Ngem saan a bayad ti kayat ti Cuba, nu di ket mapatalaw ti base militar. Madi latta ti US a pumanaw. Isu a manipud nagballigi ti rebolusyon, saan nga inak-akseptar ni Fidel Castro ti bayad nga itited ti barat nga US.

“Pasingkeda tayo ti determinasyon tayo, a kas kadagidiay limmaban iti sango dagiti bala, kas kadagidiay nagidaton ti biag da, uray pay nu umay dagiti mersenaryo, datayo amin, itangsit tayo ti Rebolusyon tayo, sitatangsit tayo a mangsalaknib ditoy a Rebolusyon dagiti nakurapay, babaen kadagiti nakurapay ken para kadagiti nakurapay, saan tayo nga agsarimadeng iti sango ti uray siasino man iti panagsalaknib tayo ti Rebolusyon agingga iti maudi a tedted ti dara tayo.”

-Fidel Castro

Simple a Wagas ti Panangkontrol iti Bukbok iti Bukbukel

Nagpada ti ugali dagiti bukbok ken apo't daga. Takawen da dagiti nagbannogan ti mannalon. Kanen da dagiti nakadulin a bukel, mais, ken bagas. Ti ibati da ket tapok.

Kasapulan a mapaksyat dagiti bukbok. Iti daytoy nga artikulo, adalen tayo ti maysa nga epektibo a wagas ti panangkontrol iti bukbok dagiti bukbukel (*beans*) kas iti utong, bitswelas, balatong, *soy beans*, kardis, ken patani. Dagitoy a bukbukel ket maysa a paggapuan ti protina a kasapulan ti bagí tayo. Nayon met daytoy a pamastrekan. Mabalin nga idulin a mabayag sakbay a sidaen, ilako, wenno imula.

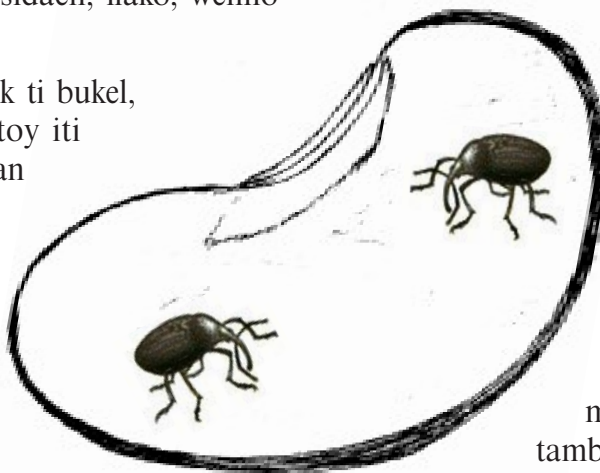
Nu saan pay a nabukbok ti bukel, kasayaatan nga idulin daytoy iti natalged a pangikabilan a saan a makastrek ti bukbok. Ngem panapanawen nga itsek-ap ti kasasaad dagitoy tapno maisigurado nga awan ti nakalusot.

Dagiti bukel a naikabil iti labba wenno naisako laeng ket nalaka a rauten dagiti bukbok. Ti aramiden dagiti bukbok ket abután da ti bukel. Ditoy da a sumrek sadanto ibusen ti uneg na. Kunam la no nasayaat latta ti indulin mo a bukel ngem binukbok gayamen.

Adun ti pinadpadas dagiti mannalon a pamus-pusan tapno makontrol ti panagatake dagiti bukbok kadagiti bukbukel nga idulin da. Ti kumplikasyon daytoy a problema ket saan a mabalin nga ikkan ti pestisidyo ti bukel a para sida ken para lako. Uray ti para bin-i ket saan met a basta-basta maikkan ti pestisidyo.

Iti dadduma a lugar, laokan da ti saleng ti bukel a maidulin. Mabalin a gapu iti ingel ti angot ti saleng, saan a rumaut ti bukbok. Ngem iti kanito nga agmawmaw ti angot ti saleng, mabalin met laeng a mabukbok ti bukel. Maysa pay, dumket ti angot ti saleng iti bukel. Mangted daytoy iti sabali a raman no mailuto.

Posible nga adda pay ti dadduma a wagas nga ar-aramiden dagiti mannalon ngem iti kanito nga inataken ti bukbok dagiti bukel nga indulin tayo, kadawyan a narigaten a makontrol gapu ta napardas da nga umadu.

Ti simple a wagas ti pananglapped wenno panangpaksyat iti bukbok ket babaen laeng iti panangbalinsuwek iti garapon, lata, wenno sako a nakaikabilan ti bukel. Nu nakagarapon, umanayen ti panangbalinsuwek ken pananggunggon. Nu nakasako, balinsuweken iti mamindua (kaiyarigan ti panagtambling). Saan kadi a simple daytoy? Malaksid a saan a kasapulan ti anyaman nga instrumento, saan met a nagasto. Kasapulan laeng ti pananglagip.

Daytoy a wagas ket nadiskubre ti maysa a mannalon ti Tanzania, maysa a nakurapay a pagilian idia Africa. Segun iti panangsukisok na, kasapulan ti bukbok ti 19 agingga 24 nga oras tapno maabután ti kudil ti bukel. Saan a nalaka a makakapet ti bukbok iti *beans* gapu ta nalamuyot ken natangken daytoy. Tapno makaaramid ti abut, kasapulan ti bukbok ti pagsekkadan wenno pagsanggiran kas ti garapon a nakaikabilan ti bukel

wenno ti sabali pay a piraso ti bukel. Nu mabalinsuwék ti nakaikabilan ti bukel, maikkat ken maisina dagiti bukbok iti ab-abután da a bukel. Saan da a maileppas ti ab-abután da. Kapilitan a mangrugi danto manen iti sabali a bukel.

Gapu ta 19 agingga 24 oras sakbay a maabután ti bukel, masapul a balinsuweken iti mamindua agingga mamitlo a daras kada aldaw ti nakaikabilan ti bukel (kas pagarigan kada pinnangan). Iti kasta, mapaay latta dagiti bukbok a makaaramid ti abut. Nu saan da a maabután dagiti bukel, saan da met a makapangan. Kalpasan ti maysa a lawas, mapaksyat dagiti bukbok.

Padasen tayo daytoy a wagas. Anus ken kanayon a panaglagip laeng ti puonan ditoy tapno mapaksyat

dagiti bukbok. Kas iti panangbalinsuwék kadagiti nakaikabilan dagiti bukbok, ti panagrebolusyon ket proseso tapno mabalinsuwék ti agdama a kasasaad ti gimong a Pilipino. Iti kanayon a pananggungon ken panangbulabog tayo kadagiti agturturay a dasig, dumteng to ti panawen a mapaksyat tayo met dagitoy.

Palagip:

Dawdawatén ti *Dangadang* dagiti komentaryo, saludsod, singasing, ken kapadasan dagiti mannalon maipanggep iti nadumadua a wagas ti panangpadur-as ti produksyon tapno maibingay met iti dadduma babaen ditoy dyaryo tayo.

TAY-AK TI GUBAT

Tropa ti 22nd SF Coy, Inambus ti NPA

Uppat a kameng ti 22nd SF Company PA, AFP ti natay ken maysa ti nasugatan iti ambush ti Leonardo Pacsi Command (NPA-Mountain Province) idi Hunyo 12, 2001. Napa-samak daytoy idia Lake Danum, Sityo Suguib, Baranggay Lacmaan, Besao. Mountain Province iti alas siete ti agsapa.

Insigida a natay da Staff Sergeant Froilan Busto, Cpl. Cresencio Dauz, Cpl. Rodolfo Baldeviso, ken Pvt. Robel Garay. Grabe a nasugatan met ni Pvt. Ricky Chavez.

Naklining ti LPC ti lima a napipigsa nga armas – maysa M203, dua nga M14 ken dua nga M16 malaksid pay iti adu a bala ken magasin. Naklining met ti maysa nga Icom radyo ken dadduma pay a ramit militar.

Idi tiempo ti labanan, timmaray a naglemmeng ni Cpl. Edilberto Tanguilan gapu iti buteng. Nasarakan dagiti masa isuna nga aglemmeng.

Iti grupo ti LPC, awan ti nadangran.

Col. Rodolfo Aguinaldo Dinusa ti NPA

Dinusa ti Fortunato Camus Command (NPA- Cagayan Valley) ni dati a konggresman Col. Rodolfo “Agui” Aguinaldo idi June 12, 2001. “Ti pannusa iti patay ket nabayagen a maur-uray” daytoy ti kuna ni Victor Servidores, ti tagapagsarita ti FCC. Segun iti pablaak, dinusa ti FCC ni Aguinaldo gapu kadagiti nagtutuon a krimen na iti rebolusyonaryo a tignayan, umili, ken adu a

balud pulitikal idi panawen a 1972-1980.

Adu ti tinortyur na a balud ken masa, adda dagiti “minising” na, adda dagiti pinagbagtit na a balud pulitikal. Adda pay ti nireyp ken pinatay na a masa ken balud kas ken ni Lilia Hilaw, Puri Pedro, kdp. Tiniliw, pinarigat, ken pinatay na da Ka Edgar Jopson Jr., Dr. Juan Escandor, Ka Venerando Villacillo, kdp.

Ni Aguinaldo ti nangbukel iti “Cagayan 100” nga armado grupo a nangpabakwit iti agarup 50,000 umili ti Rizal ken Allacapan (Ca-

gayan), ken Pudtol, Flora, ken Luna (Apayao). Kadagiti oplan militar nga indauluan na, impamasaker na ti 47 mannalon.

Mainayon pay a krimen ni Aguinaldo ti ismagling, *illegal logging* ken iligal a panagrekut para kadagiti Taiwanese, panagilako ti maiparit a droga, panagkikil, ken panagkura-kot iti pondo. Kontrolado na ti huweteng iti ISLACABA (Isabela, Cagayan, Cavite, ken Batangas).

Adu a masa ti nabang-aran ken balud-pulitikal a nagyaman iti NPA ta naidanon ti ima ti rebolusyonaryo a hustisya kenni Aguinaldo.

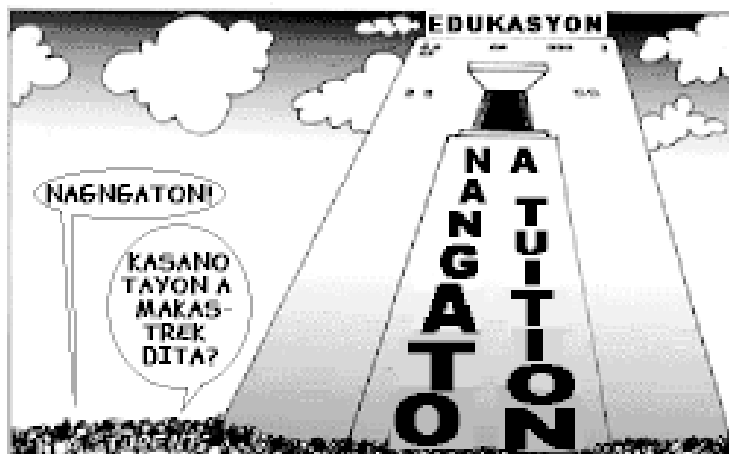
Matrikula Agtultuloy a Ngumatngato

Nasurok 478 nga kolehiyo ken unibersidad iti intero a pagilian ti nangipakaammo iti panagingato da ti matrikula ita a tawen. Segun daytoy iti Commission on Higher Education (CHED) ti Department of Education Culture and Sports (DECS). Kaadduan kadagitoy ket pribado nga iskwealaan a nagingato ti matrikula da manipud 11.44 % agingga 23.2%.

Uray dagiti unibersidad ken kolehiyo ti guberno, a nangnangruna koma a pagadalan dagiti marigrigat ket agipangato metten ti matrikula. Kas iti University of the Philippines (UP), ngimmato iti 400% ti matrikula.

Epekto daytoy ti awanan asi a linteg a *Philippine Education Act of 1982* idi panawen ti diktadura nga US-Marcos. Palpalubosan daytoy a linteg dagiti unibersidad ken kolehiyo nga ingato lattan ti matrikula da.

Ti irasrason dagiti kumprador burgesya nga akinkukua kadagiti kolehiyo ken unibersidad, kasapulan

nga agingato da ti sweldo dagiti titser ken pasayaaten dagiti pasilidad. Iti aktwal, agtaltalinaed a nababa ti sweldo dagiti titser ken bulok dagiti pasilidad. Daytoy ti pakakitaan ti nakakarkaro unay a komersyalisado a galad ti sistema ti edukasyon iti pagilian tayo.

Sigurado nga umad-adu manen dagiti saan a makapagtuloy nga agiskwela. Rumbeng a kondenaren ti amin nga istudyante, nagannak ken umili ti *Philippine Education Act of 1982* ken ti kanayon a panangngato ti matrikula.

Negosasyon iti Kapya ti GRP ken NDFP naituloy manen

Pormal a naituloy manen ti negosasyon para iti kapya iti baet ti **Government of the Republic of the Philippines** (GRP) ken ti **National Democratic Front of the Philippines** (NDFP) idi Abril 27-30, 2001 idia Oslo, Norway. Ti grupo para iti NDFP ket pakaibilangan da Ka Louie Jalandoni, Ka Fidel V. Agcaoili, ken Ka Coni Ledesma. Ti met grupo para iti GRP ket pakaibilangan da sigud a Justice Secretary Silvestre Bello III, Agrarian Secretary Hernani Braganza, ken Atty. Rene Sarmiento.

Idi damo, nabara ti tungtongan gapu ta ipilpilit ti guberno nga iyaramid ti negosasyon ditoy Pilipinas ken pumauneg ti NDFP iti balangkas ti reaksiunaryo a Konstitusyon ti GRP.

Saan nga immannugot ti grupo ti NDFP. Impinget da a maituloy laeng ti negosasyon nu bigbigen ti GRP dagiti nadumaduma a tulagan a pinirmaanen idi ti agsumbangir a grupo sakbay a napugsat ti negosasyon (*kitaen ti listaan iti baba*).

Immannugot ti GRP ditoy. Nagkaykaysaan da nga ituloy ti negosasyon manipud iti nagpatinggaan na idi. Immannugot ti GRP nga iyaramid ti negosasyon idia Oslo, Norway.

Malagip nga idi panawen ti rehimen ni Estrada, saan na pulos a binigbig ken ipatungpal ti CARHRIHL numan pay pinirmaan na mismo daytoy. Nagadu dagiti pananglabsing ti rehimen na kadagiti tulagan, kas iti todo

a pananggubat kadagiti umili, panagtiliw, panangibalud, ken dadduma pay a kinaranggas. Idi 1998, pinirmaan na pay ti *Visiting Forces Agreement* a mangipalpalubos iti direkta a pannakibibiang ti militar ti US ditoy Pilipinas. Pananglabsing daytoy iti soberanya ti Pilipinas.

Idi Mayo 31, 1999, pormal nga impakaammo ti GRP ti panagatras na iti tungtongan iti kapya. Kabigatanna, binigbig ti NDFP ti pannakapugsat ti tungtongan. Kuna ti NDFP, iti aktwal ket pinugsat ti GRP ti negosasyon idi pay Oktubre 1998 gapu kadagiti grabe a pananglabsing ti rehimen nga Estrada kadagiti amin a tulagan.

PANNAKAITULOY MANEN TI NEGOSASYON

Idi nagsasabat ti NDFP ken GRP idia Norway, nabara ti diskusyon. Impinget ti NDFP a rumbeng laeng ken insigida nga ipatungpal ti GRP dagiti linaon ti CARHRIHL, aglalo dagiti sumaganad:

- panakawayaway a dagiti balud pulitikal
- danyos ken hustisya para kadagiti biktima ti *martial law*
- panangamyenda ken panangwaswas kadagiti mangidadanes a linteg
- panakaisardeng dagiti kampanya ken operasyon a militar.

Tapno mapasayaat ti klima ti tungtongan, kiniddaw pay ti NDFP nga ipatungpal ti GRP ti sumaganad:

- P125 a pannakaingato ti sweldo dagiti mang-

DAGITI NAPIRMAANEN A TULAGAN ITI BAET TI NDFP KEN GRP

Panawen ti rehimen a Ramos:

1. **The Hague Joint Declaration** (Setiembre 1, 1992) - naipirmi dagiti uppat nga adyenda ti tungtongan ken ti husto a panagsasaruno da:
 - Kalinteg ti Tao ken Internasyunal a Linteg iti Gubat
 - Sosyo-ekonomiko a Reporma
 - Konstitusyonal ken Elektoral a Reporma
 - Pannakaisardeng ti Gubat ken Disposisyon Dagiti Pwersa
2. **Breukelen Joint Declaration** (Hunyo 14, 1994) - tulagan a ti tungtongan ket maangay idia abrod iti

maysa a nyutral a pagilian. Saan nga ipilit ti GRP a pumauneg ti NDFP iti reaksiunaryo a Konstitusyon ti GRP.

3. **Joint Agreement on Safety and Immunity Guarantees (JASIG)** (Pebrero 26, 1995) - tulagan a siguraduen ti agsumbangir ti seguridad dagiti negosador, *consultants*, ken dagiti tattao a konsultan da.
4. **Joint Agreement on the Formation, Sequence and Operationalization of the Reciprocal Working Committees** (Hunyo 26, 1995) - tulagan nga adda mabukel a komite

ti agsumbangir a grupo a mangisagana iti borador ti kumprehensibo a tulagan iti kada agenda tapno nasimpa ken napardas ti tungtongan.

Panawen ti rehimen nga Estrada:

5. **Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law (CARHRIHL)** (pinirmaan ti NDFP idi Abril 10, 1998, ken ni Estrada idi Agosto 7, 1998) - tulagan a respetuen ti agsumbangir dagiti kalinteg ti tao ken dagiti internasyunal a linteg iti gubat.

Presyo iti Produkto a Petrolyo

Ngimmato Manen

Napigsa a danog ken kugtar kadagiti umili a Pilipino ti panangngato manen ti presyo ti krudo, gasolina, gaas, ken dadduma pay a produkto a petrolyo.

Idi Mayo 22, ingngato dagiti imperyalista a kumpanya ti presyo ti petrolyo a produkto da. Idi Mayo 24, dagus met nga ingngato ti Shell, Petron, Caltex, ken dagiti babassit a kumpanya ti presyo dagiti produkto da ditoy Pilipinas.

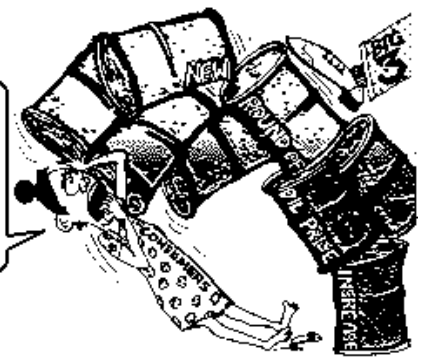
Dua ti kanayon nga irasrason da a gapu ti agtultuloy a panangngato da ti presyo. Umuna ti panangngato kano ti presyo iti sangalubongan a market. Maikadua ket ti debalwasyon (panagbaba ti balor ti piso kontra iti dolyar) gapu ta dolyar ti paggatang da iti petrolyo. Idi tawen 2000, walo a daras nga ingngato dagiti kumpanya ti petrolyo ti presyo ti produkto da ditoy Pilipinas. Saan da pulos a nagibaba ti presyo,

numan pay adda dagiti panawen a bimmaba ti presyo ti petrolyo iti lubong.

Us-usaren da ti *Oil Deregulation Law* kas panangikalintegan ti panangngato da. Segun iti daytoy a linteg, naikkan da ti wayawaya nga idiktat ti presyo da. Awan ti kontrol ti gubyrno ditoy. Daytoy met laeng ti irasrason ni Gloria Macapagal-Aroyo (GMA) isu nga awan kano ti maaramid na. Malagip a ni GMA ti maysa a napasnek a nangisponsor ken nangiduron iti *Oil Deregulation Law* idi Senador pay laeng.

Ngem iti panagadal dagiti progresibo nga ekonomista, idi tawen 2000, agarup 6.78 bilyon a piso ti sobra a panagpresyo dagiti kumpanya ti petrolyo. Iti daytoy a gatad, 2.4 bilyon ti superganansya a napan iti Petron, 2.3 bilyon iti Shell, 1.4 bilyon iti Caltex ken 680 milyon kadagiti

INGNGATO
YO MANEN
TI PRESYO!
AWAN ASI
YO NGA
AGUM!

babassit a kumpanya. Saan pay a maibilang ditoy dagiti ilimlimed da a dadakkel a ganansya. Ditoy a makita ti kinaulbod ken palalo a kinaagum dagitoy a kumpanya. Saan da la ngaruden nga agibaba iti presyo kas maiyannurot met laeng iti linteg nga irasrason da, ibagbaga da pay ketdi a maluglugi da.

Dakkel ti epekto daytoy iti umili. Iti maysa a nasulinekan a baryo, ti presyo dagiti gagatangen ket insigida met a ngimmato. Maysa daytoy a pakakitaan ti nasaknap nga epekto ti imperyalismo uray kadagiti kaawayan.

mangged iti intero a pagilian

- panangipalubos kadagiti umili a pinagbakwit ti militar nga agsubli kadagiti balbalay da
- panangapruba ken panangipatungpal iti EO 10, a mangiparit kadagiti dadakkel a barko, aglalo kadagiti ganggannaet, nga agkalap kadagiti *municipal waters*
- kdpay.

Ti negosasyon ket sumreken iti maikadua nga adyenda. Nagbukel ti agsumbangir a grupo ti *Reciprocal Working Committees on Social and Economic Reforms* (RWC-SER) a mangaramid ti borador ti kumprehensibo a tulagan iti reporma a sosyo-ekonomiko (CASER).

PANNAKATAKTAK TI NEGOSYASYON

Ti miting idi Hunyo 9-15 ket napugsat gapu ta nagprotesta ni Bello iti panangdusa ti NPA kenni sigud

a Congressman Col. Rodolfo “Agui” Aguinaldo. (Kitaen ti damag iti panid 19.) Ti sungbat met ni Ka Louie, adun dagiti panaglabsing ti GRP kadagiti kalintegan dagiti kakadua nga NPA, kas iti panangpatay ti militar kadagiti NPA a nasugatan ken saanen a makalaban. Ngem saan nga inusar ti NDFP dagitoy kas rason tapno umatras iti negosasyon. Ti inaramid ti GRP ket panangbastos iti negosasyon.

Mabalin nga adun to manen ti kastoy a mapasamak iti negosasyon. Ammo ti NDFP a narigat ti dalanen ti negosasyon. Segun kenni Ka Mariano Orosa, pangulo ti NDFP, talaga a nadagdagsen ken mas kumplikado dagiti agdama ken sumarsaruno nga adyenda kumpara iti napalabas. Ngem iti sabali a bangir, dakkel ti mabalin a magun-od ditoy a pagsayaatan ti umili a Pilipino a napalalon nga agrigragat, magunggundawayan ken maidaddadanes.

Aldaw Cordillera 2001

Narambakan idiay

Mankayan, Benguet

Naselebraran ti Cordillera Day idiay Colalo, Mankayan, Benguet idi Abril 24-26, 2001. Inatendaran daytoy ti agarup 3,500 a delegado manipud iti Cordillera, Manila, abrod, ken dadduma pay a luglugar.

Ti tema ti selebrasyon ita a tawen ket *“Labanan ti panangtakaw iti daga ken kinabaknang ti nainsigudan nga umili! Iyabante ti pulitika ti panagbalbaliw tapno gun-oden dagiti tarigagay ti umili!”*

Iti mensahe ti Cordillera Peoples’ Democratic Front, pinasingkeda ti rebolusyonaryo a tignayan ti pannakikaykaysa na iti amin nga umili ti Cordillera.

Segun iti mensahe, saan a nagbalbaliw ti agdama a kasasaad ti pagilian iti pannakabalbaliw ti presidente. “Kas nailian a minorya, dagiti umili ti Kordilyera ket agtultuloy a mangsagsagrap ti nailian a panangidadanes nga ipapaay ti reaksyunaryo nga estado – ti pananglab-sing iti kalintegan tayo iti nailian a bukod-a-panangngeddeng. Kas Pilipino, dagiti umili ti Kordilyera ket mangsagsagrap ti tallo a sakit iti agdama a gimong – imperyalismo, pyudalismo, ken burukrata kapitalismo.”

Segun met laeng iti mensahe “Ti kasasaad itatta ket nangatngaton ti kamulatán ken pangngeddeng ti umili a lumaban. Naipakita ti umili ti kabaelan na a mangrippuog iti maysa a napeklan a reaksyunaryo a rehimen babaen iti people’s power. Gapu ditoy saanen a kabaelan ti reaksyunaryo a sistema nga agturay iti daan a wagas. Isu nga mas agus-usar da ita kadagiti makaawis a wagas ngem pagam-ammuam ket traydor gayam a taktika.

“Bayat a ti kannigid nga ima na ket mangay-ayo kadagiti umili, ti kannawan nga ima na ket mangiyab-ablat ti ranggas. Ti pangmilitar a makinarya ti rehimen na ket agtultuloy a mangipasasaknap ti buteng aglalo idiay Kalinga ken Abra. Itay laeng nabiit, dagiti organisasyon ti umili ditoy Mankayan ket hinaras ti militar babaen iti order dagiti imperyalista ken komprador burgesya nga amo ti Lepanto Consolidated Mining Co. Ipapilit ti rehimen nga ituloy ti konstruksyon

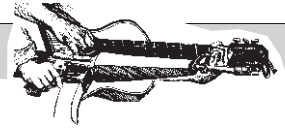
ti San Roque Dam, kasta met dagiti dadduma pay a kontra-umili a patakaran ken programa.

“Ngem ammo tayo a ti kagagalad daytoy a rehimen ket kas met laeng iti sinukatan na a rehimen iti esenya. Isu a sigurado nga umirteng, ken kasapulan a pairtengen tayo ti dangadang. Masapul nga agsagana tayo para kadagiti dakdakkal pay a labanan. Kas taga-Cordillera ken kas Pilipino, masapul nga ipakat tayo ti amin a kabaelan tayo a pagballigien ti biag-ken-patay a dangadang para iti nailian a bukod-a-panangngeddeng ken demokrasya. Masapul nga ad-adda a managsiput tayo kontra kadagiti dakes a panggep dagiti kabusor a dasig ken ti pasista a reaksyunaryo nga estado.”

Innayon pay ti mensahe, “Tinawen a dumurdur-as ken pumigpigsa ti ligal demokratiko a tignayan. Kas kaabay a dangadang, ipingpinget met ti CPDF ti panangiwayat iti gubat ti umili - gubat a nainkalintegan ken rebolusyonaryo, tapno iti kamaudianan, maikkan ti bileg ti umili a mangikeddeng iti bukod da a pang-ekonomya, pampulitika, ken sosyo-kultural a masak-bayan.

“Nabaknang iti kapadasan ti nailian demokratiko a tignayan a masa ti umili ti Cordillera, armado man wenno saan. Addaan ti nabaknang ken napateg nga adadal manipud iti di mabilang a dangadang ti umili ti Cordillera – dangadang laban iti Chico dam, laban iti Cellophil, laban iti San Roque dam, laban iti minas, laban iti militarisasyon dagiti il-ili tayo, ken adu pay. Nu petpetan tayo dagiti adal manipud kadagitoy a dangadang, maliklikan tayo ti agkamali, makaparnuay tayo ti naririmat ken epektibo a taktika iti trabaho a nagkakaysa a prente, ken makaani tayo kadagiti dakdakkal pay a balligi.

“Iyabante tayo ti dangadang iti amin a tay-ak-manipud ligal, elektoral, parlamentaryo, inggana armado a dangadang.” Daytoy ti karit ti CPDF.

Raut!

Karadap...

Nabayagen nga ur-urayen a kanito...

Naranggas a pasista a nakakampo

Maturog kayo latta kas kaulimek ti apros

Ti nalamiis nga angin itatta a rabii.

Nabasá iti linnaaw ti paltog

Ig-iggemak a nairut,

Saan ko a marikna ti lamiis

Ti pul-oy ti bumambanesbes a karayan

A mangargaradgad iti bingkol.

Nabara ti panaglaok ti ling-et ken pudot ti rikna,

Saan a masalpot ti lamiis

Dagiti bumabbaba nga ulep ti linnaaw.

Praak! Kablum!

Masilawan iti kulalanti a bala

Ti aglawlaw.

Bumtak ken madayyeg ti daga!

Awan sungbat dagiti pasista...

Awan arimekmek dan...

Napaksyat dan!

Sang-at!

Nasaknap pay laeng ti sipnget,

Agkurkuridemdem ti bulan ken apagbettak

Ti lawag ti mapupuoran pay laeng a kampo.

Nalabbaga pay laeng kas beggang

Matannawagan iti nangato a turod

Ti saan a maiddep nga apuy.

Sumabat dagiti naragsak nga umili,

Itagtag-ay da dagiti nakumpiska a palpaltog.

"Nayon a paltog ti umili, agserbi kadayo itattan!"

